

dzienności i powszechnym obowiązkiem. Człowiek wzrastając w rodzinie, realizuje swe zadania nakreślone przez Boga, spełnia obowiązki, uspołecznia się, okazując miłość, dzieli się otrzymanymi dobrami. W trud rodzinnego wychowania do miłości winien się włączyć Kościół ze swoim programem duszpasterskim, przekazując dojrzałą koncepcję miłości chrześcijańskiej. W świecie, w którym dostrzega się kryzys wartości, upadek instytucji małżeństwa i rodziny, a w wychowaniu pomija się integralny rozwój osoby ludzkiej z uwzględnieniem szczególnie wartości religijnych i moralnych, zwrócenie uwagi na realizację świętości w tej najmniejszej komórce społecznej jest bardzo ważne i konieczne do nowego odczytania.

Zaprezentowana w książce bibliografia jest bardzo bogata. Autorka zgromadziła obszerny materiał źródłowy i literaturę pomocniczą. Na literaturę źródłową złożyły się: nauczanie Soboru Watykańskiego II, nauczanie papieży od Leona XII po Benedykta XVI, dokumenty Stolicy Apostolskiej, dokumenty Kościoła w Polsce oraz dokumenty Kościołów partykularnych w innych krajach.

Publikację tę warto polecić wszystkim tym, którym wychowanie do miłości zostało powierzone, jak i tym, którzy stale w niej wzrastają – rodzicom i małżonkom.

Magdalena Parzyszek
Katedra Pedagogiki Rodziny KUL

Ks. Józef S t a l a, *W kierunku integralnej edukacji religijnej w rodzinie. Próba refleksji nad nauczaniem Jana Pawła II w kontekście polskich uwarunkowań*, Tarnów: Wydawnictwo Polihymnia 2010, ss. 430.

Już sam tytuł książki księdza Józefa Stali wskazuje na główny problem, który podejmuje autor. Zadanie, które sobie stawia, to szerokie ukazanie integralnej edukacji religijnej w rodzinie w świetle nauczania Jana Pawła II w kontekście konkretnych polskich uwarunkowań. Na całość pracy składają się cztery rozdziały: I – *Tło historyczno-doktrynalne*, II – *Założenia edukacji religijnej w rodzinie*, III – *Teocentryczno-chrystopologiczny charakter edukacji religijnej w rodzinie*, IV – *Personalistyczny charakter edukacji religijnej w rodzinie*.

W rozdziale pierwszym dokonano wnikliwej analizy uwarunkowań historyczno-doktrynalnych edukacji religijnej w środowisku rodzinnym. W sposób szczególny został uwzględniony kontekst społeczno-polityczny i szkolno-wychowawczy w Polsce w latach pontyfikatu Jana Pawła II (1978-2005). Autor ujawnia czytelnikowi szeroko rozumianą wizję pedagogiczną i teologiczną Jana Pawła II, na tle której prezentuje się zagadnienie edukacji religijnej w rodzinie. Podstawą jego koncepcji edukacyjnej

jest personalistyczna wizja człowieka, którego naturalnym środowiskiem edukacji religijnej jest rodzina. By zrozumieć kontekst edukacji religijnej podejmowanej w polskiej rodzinie, przedstawiono sytuację Kościoła katolickiego i rodziny w Polsce w okresie socjalizmu, transformacji społeczno-politycznej oraz demokracji.

W następnym rozdziale przedstawiono założenia edukacji religijnej podejmowanej i realizowanej w środowisku rodzinnym, odczytane w nauczaniu Jana Pawła II. Samo pojęcie edukacji religijnej jest bardzo szerokie i często ma odmienne znaczenie w różnych kontekstach kulturowych. Dlatego ukazano istotę i znaczenie edukacji religijnej w rodzinie, a następnie zaprezentowano rodzinę – *communio personarum*, jako uprzywilejowane miejsce edukacji religijnej. Warto zwrócić uwagę na ukazane zmiany edukacji religijnej w rodzinie, które dokonały się od Soboru Watykańskiego II, oraz na specyfikę nauczania Jana Pawła II, dotyczącego zwłaszcza małżeństwa i rodziny oraz edukacji religijnej w rodzinie.

Przedmiotem badań w trzecim rozdziale jest teocentryczny i chrystologiczny charakter edukacji religijnej w rodzinie. Fundament edukacji religijnej w rodzinie Jan Paweł II widział przede wszystkim w odniesieniu do Boga – źródła wszelkiej miłości. Miłość rodziców i małżonków staje się silna i płodna, gdy zakorzeniona jest w Tym, który jest Miłością. Rodzice stają przed ogromnym wyzwaniem, by w miłości przekazać swoim dzieciom wiarę i nauczyć żyć nią na co dzień.

Ostatni rozdział pokazuje nam osobę, jako podstawowy punkt odniesienia do edukacji religijnej w rodzinie. Tylko kształtowana na gruncie personalizmu edukacja religijna w rodzinie jest w stanie formować człowieka, który potrafi odkryć swoje powołanie i je w pełni zrealizować w rodzinie, narodzie i Kościele.

Na końcu publikacji zamieszczono bogatą bibliografię (25 stron) z różnych dziedzin (teologii, filozofii, psychologii, pedagogiki, socjologii i in.), która została podzielona przez autora na działy. Nie sposób nie zauważyć długiej listy encyklik, adhortacji, listów apostolskich, orędzi, katechez i przemówień Jana Pawła II, które zostały wykorzystane w pracy.

Rozprawa księdza Józefa Stali pomimo złożonego tematu, jest bardzo łatwa w czytaniu. Sposób podawania treści jest przejrzysty i klarowny.

Zaletą tej książki jest aktualność podjętego zagadnienia w ogóle oraz wnikliwa analiza nauczania papieża Jana Pawła II dotyczącego rodziny. Omawiana publikacja służy upowszechnianiu nauczania papieskiego oraz ukazywaniu jego wartości w konkretnych sytuacjach codziennego życia, tak że może stawać się ono bliskie i bardziej dostępne dla każdego czytelnika.

Krytyce poddałabym okładkę książki. Według mnie ikona nie jest dobrym tłem dla tytułu książki, która nie jest modlitewnikiem ani księgą liturgiczną. Ikony są przeznaczone do kultu, a nie do ozdabiania okładek książek.

Tereza Andruszczyszyna
Katedra Pedagogiki Chrześcijańskiej KUL